

Klimata un enerģētikas
ministrija

Informatīvais seminārs

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2025/40 (19.12.2024.) PAR IEPAKOJUMU UN IEPAKOJUMA ATKRITUMIEM

Klimata un enerģētikas ministrija

Rīga | 27.02.2025.

MĒRĶI

samazināt pārmērīga un nevajadzīga iepakojuma daudzumu, piemēram, izmantojot pārpakošanas aizliegumu, kā arī atkārtoti izmantojama un uzpildāma iepakojuma risinājumus

paredzēt ierobežojumus un prasības uz iepakojuma (īpaši plastmasas iepakojuma) dzīves cikla sākumu – dizains, ražošana, materiāla veids un saturs

Eiropas Parlamenta un Padomes **regula** (ES) 2025/40 (2024. gada 19. decembris) **par iepakojumu un iepakojuma atkritumiem**, ar ko groza Regulu (ES) 2019/1020 un Direktīvu (ES) 2019/904 un atceļ Direktīvu 94/62/EK (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32025R0040&qid=1740407952661>)

PRASĪBAS

JAUNAS

1. Pārstrādātās plastmasas saturs iepakojumā
2. Iepakojuma materiāla pārstrādājamība
3. Iepakojuma vienības samazinājums
4. Kopēja izlietotā iepakojuma apjoma samazinājums
5. Atkārtota lietošana
6. Depozīta sistēma
7. Iepakojuma marķēšana
8. Aizliegums laist tirgū noteiktos iepakojuma veidus

SPĒKĀ ESOŠAS

Salīdzinot ar Direktīvu 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu, **pārstrādes mērķi 2025. un 2030. gadam nav mainīti**

SATURS

[1] PRASĪBAS IEPAKOJUMAM

- 1) Bažas izraisošās vielas
- 2) Iepakojuma materiāla pārstrādājamība
- 3) Plastmasas iepakojuma otrreizēji pārstrādāts saturs
- 4) Kompostējams iepakojums
- 5) Iepakojuma minimizēšana
- 6) Marķējums

[2] PIENĀKUMI UN KONTROLE

- 1) Ekonomikas operatoru pienākumi
- 2) Kontrole un kompetentās iestādes pienākumi

[3] ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

- 1) Paplašinātā ražotāju atbildība
- 2) Atkārtota izmantošana un uzpilde
- 3) Atkritumu rašanās novēršana

[1] PRASĪBAS IEPAKOJUMAM

Prasības attiecībā uz iepakojumā esošām vielām

Samazināt līdz minimumam tādu vielu klātbūtne, kas rada bažas, tostarp jāapsver mikroplastmasas negatīvā ietekme

Pb, Cd, Hg, Cr (VI) summas robežkoncentrācija nedrīkst pārsniegt **100 mg/kg** iepakojumā

Perfluoralkilvielas un polifluoralkilvielas (PFAS) robežkoncentrācija iepakojumā, kuru lieto pārtikas iepakojšanai:

- **25 ppb** jebkurai PFAS, ko mēra ar mērķorientētu PFAS analīzi
- **250 ppb** PFAS summai ar iepriekšējas noārdīšanās prekursoriem (ja ir attiecināms)
- **50 ppm** PFAS (ieskaitot polimēriskos PFA) + informācijas paziņošanas pienākumi attiecībā uz fluora daudzumu

Spēkā no **12.08.2026.** attiecībā uz visu tirgū laižamo iepakojumu. Nav nepieciešams izņemt iepakojumu, kas jau ir tirgū un tiek izmantots atkārtoti.

Iepakojuma materiāla pārstrādājamības novērtējums no 2030. gada

Metodoloģiju attiecībā uz visiem iepakojuma materiāliem EK apstiprina līdz 2027. gadam deleģēto aktu veidā, kā arī:

Vadlīnijas par otrreizējai pārstrādei paredzētu dizainu iepakojumam

Eiropas Standartizācijas organizācijas (CEN un CENELEC) galvenie ieguldījumi

Bažas izraisošās vielas

Eiropas Ķīmijas aģentūras (ECHA) ieguldījums;
Novērtējums par vielu klātbūtni iepakojumā un iepakojuma sastāvdaļās.

Pārstrādes tehnoloģijas

Tehnoloģiski-ekonomiskie rādītāji (kritēriji kā SEG emisijas, investīcijas)

Iepakojuma materiāla pārstrādājamības novērtējums

Izņēmumu saraksts :

- Kompostējams iepakojums
- Farmaceitiskais iepakojums
- Medicīniskās un diagnostikas ierīces
- Maisījumi zīdaiņiem
- Bīstamu kravu pārvadāšana

Inovatīvs iepakojums līdz **2035. gadam**

Piemērs: dabiskie polimēri

● Pārstrādātās plastmasas saturs iepakojumā (minimālās iekļaušanas likmes) no **2030. gada**

MĒRĶI

- 30 % PET sensitīvam kontaktiekpakojumam
- 10 % iepakojumam, kas nav PET, bet ir jutīgs pret saskares efektiem
- 30 % vienreizlietojamām plastmasas dzērienu pudelēm
- 35 % plastmasas iepakojumam, kas nav minēts iepriekš

ATKĀPES

- Plastmasas daļa, kas veido mazāk nekā 5 % no iepakojuma vienības svara
- Farmaceitisko līdzekļu un medicīnas ierīču iepakojums
- Kompostējams plastmasas iepakojums, bīstamu preču pārvadāšana, mākslīgie maisījumi zīdaiņiem

Attiecībā uz ražošanas iekārtām piemēro ilgtspējas kritērijus

● Kompostējams iepakojums

- **Rūpnieciski** kontrolētos apstākļos kompostējams iepakojums **(R)**
- **Mājās** kompostējams iepakojums **(M)**

Dalībvalstu elastība:

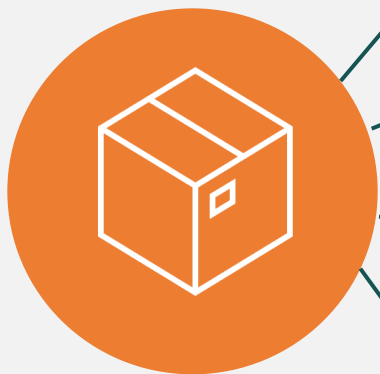
noteikt, kādu iepakojumu laist tirgū **(R un/vai M)**

Standarti

- Papildināt standartu 134322:2000
- Izstrādāt jaunu standartu par mājas kompostēšanas iespējām

Marķējums uz iepakojuma obligāts no 12.08.2028.

● Iepakojuma vienības minimizēšana

Iepakojuma vienība veidota tā, lai tā svars, forma un tilpums būtu minimāls attiecībā pret tā funkciju

Novērtēšana, pamatojoties uz IV pielikumā minētajiem darbības kritērijiem

Aizliegums izmantot maldinošu iepakojumu (dubultās sienas uc.)

Saskaņots standarts visbiežāk sastopamajiem iepakojuma veidiem un formātiem, kas nosaka maksimālo atbilstošo svaru un tilpumu, sienīņu biezumu un maksimālo tukšo vietu.
Īstenošanas akti līdz **2028. gadam** (metodoloģija tukšās vietas attiecības aprēķināšanai) – izstrādā EK.

Pienākumi saistībā ar pārmērīgu iepakojumu no **2030. gada**

Komersanti (ekonomikas operatori), kuri veic grupas iepakojuma, transporta iepakojuma vai e-komercijas iepakojuma piepildīšanu, nodrošina

tukšās vietas
īpatsvars ne vairāk
kā **50 %**
*(starpība starp iepakojuma kopējo
iekšējo tilpumu un iesaiņotā
produkta tilpumu)*

Tukša vieta - vieta, kas aizpildīta ar papīra atgriezumiem, gaisa spilveniem, putupolistirolu vai citiem pildmateriāliem.

Prasība neattiecas uz tirdzniecības (primāro) iepakojumu, kuru lieto kā e-komercijas iepakojumu, un atkārtoti lietojamo iepakojumu

● Iepakojuma marķējums no 12.08.2028.

Marķējums (speciālā norāde), kurā norāda iepakojuma materiāla sastāvu, lai atvieglotu šķirošanu (piktogrammas arī uz atkritumu konteineriem):

- izņemot transporta iepakojumu
- ieskaitot e-komercijas iepakojumu
- depozīta iepakojuma marķējums: valsts marķējums
- papildus atļauta digitālā norāde

Atkārtoti lietojams
iekpojums:

**QR kods vai cits
digitālais datu nesējs**
izsekojamībai un rotāciju
aprēķināšanai

[2] PIENĀKUMI UN KONTROLE

● Ekonomikas operatori

Ekonomikas
operators:

iepakojuma izgatavotājs, piegādātājs, importētājs, izplatītājs, pilnvarotais pārstāvis, gala izplatītājs un izpildes pakalpojumu sniedzējs

Izgatavotājs:

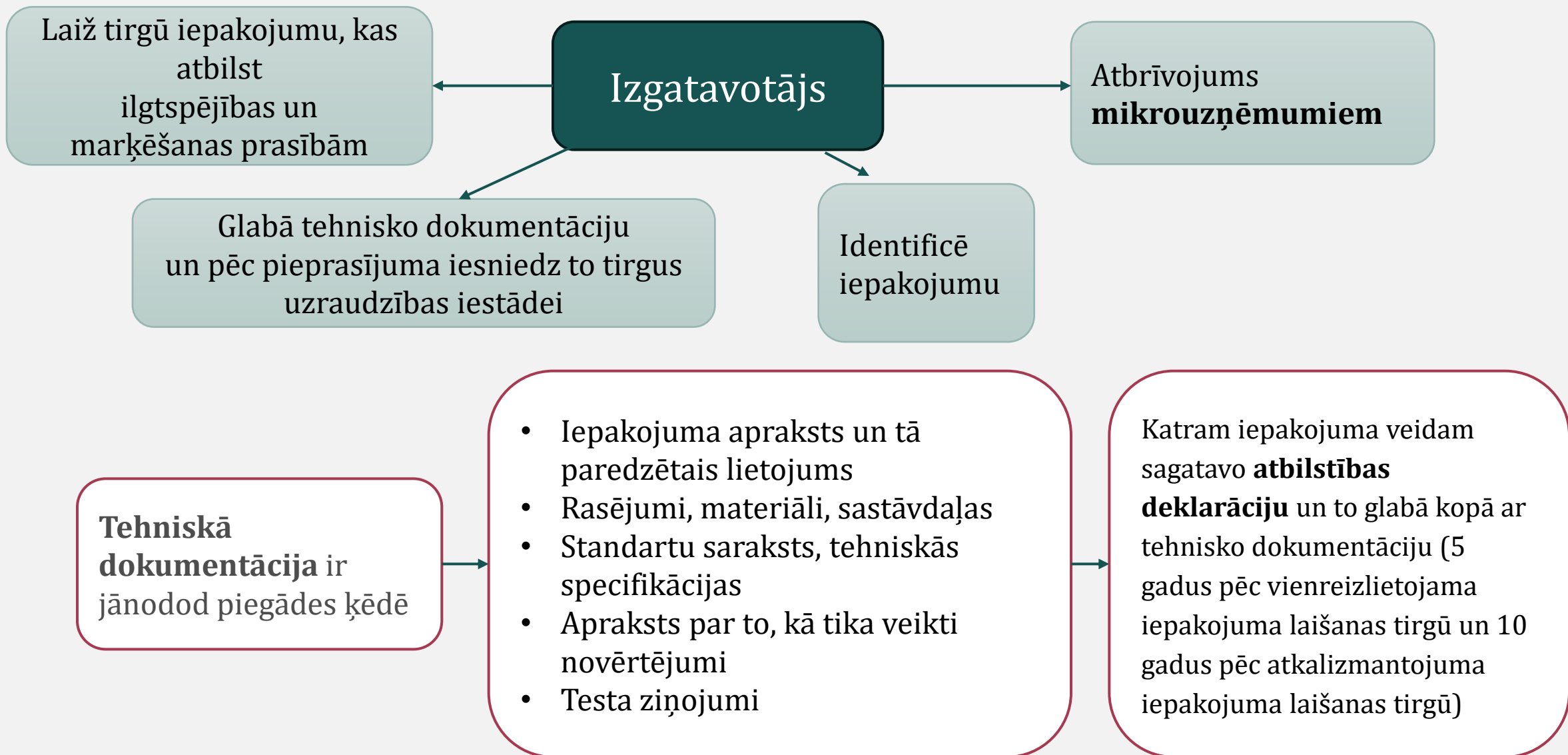
jebkura fiziska vai juridiska persona, kura izgatavo iepakojumu vai iepakotu produktu ar savu nosaukumu vai preču zīmi

Ražotājs:

izgatavotājs, importētājs vai izplatītājs, kas ir reģistrēts dalībvalstī vai kādā trešā valstī, neatkarīgi no izmantotās pārdošanas metodes:

- 1) pirmo reizi tajā pašā teritorijā vai citas dalībvalsts teritorijā dara pieejamu iepakojumu;
- 2) pirmo reizi tajā pašā teritorijā vai citas dalībvalsts teritorijā dara pieejamus produktus, kas iepakoti iepakojumos, izņemot iepriekš minēto iepakojumu.

Izgatavotāja (*manufacturers*) pienākumi

Citu komersantu (ekonomikas operatoru) pienākumi

Importētājs: ES reģistrēta persona, kas laiž tirgū iepakojumu no trešajām valstīm

Tādi paši pienākumi kā ražotājam, bet attiecībā uz importētajiem produktiem. Nav atbrīvojuma importētājam, kas ir mikrouzņēmums.

Izplatītājs: persona piegādes ķēdē, kas nav ražotājs vai importētājs un kas nodrošina iepakojuma pieejamību tirgū

- Pienākums pārbaudīt a) RAS reģistrāciju; b) marķēšanu; c) iepakojuma un ražotāja/importētāja identifikāciju.
- Ja tiem ir šaubas par iepakojuma atbilstību ilgtspējības prasībām, marķēšanas vai identifikācijas prasībām, tie nedrīkst pārdot šādu iepakojumu/produktu.
- Pienākums veikt korektīvus pasākumus un sadarboties ar kompetento iestādi.

Pilnvarotais pārstāvis: persona, kurai ir saņemis rakstisku pilnvarojumu no ražotāja

Uzdevumi, kas noteikti ražotāja rakstiskā pilnvarojumā, sadarbība ar kompetento iestādi.
Nevar uzdot veikt atbilstības novērtējumu.

Piegādātājs (iepakojuma vai iepakojuma materiālu)

- Sniedz ražotājam visu nepieciešamo informāciju un dokumentāciju, lai ražotājs varētu pierādīt atbilstību.
- Sadarbojas ar tirgus uzraudzības iestādēm, lai izveidotu piegādes ķēdi.

Kompetentā iestāde

NODROŠINA prasību izpildi
attiecībā uz:

- iepakojuma un iepakojuma atkritumu pārvaldību
- atkritumu rašanās novēršanas mērķiem
- ražotāja paplašinātās atbildības sistēmu darbību
- inovatīvu iepakojumu
- atkārtotas uzpildīšanas un izmantošanas mērķiem

NEATBILSTĪBAS:

- Saistībā ar iepakojuma identifikāciju: **aizliegums laist tirgū**
- Ja saistīts ar pienākumiem attiecībā uz pārmērīgu iepakojumu, iepakojuma aizliegumiem, atkārtotas izmantošanas sistēmas izveidi un dalību tajā, prasību ievērošanu saistībā ar atkārtotas uzpildīšanas un izmantošanas mērķiem: **sodi**

Valstī ievestā iepakojuma kontrole

Tirgus uzraudzības iestāde

- Novērtē neatbilstību un veic pagaidu korigējošus pasākumus
- Paziņo korekcijas pasākumus, tostarp informāciju, kas ļauj muitai identificēt iepakojumu un iepakoto produktu

Muitas iestāde

- Veic savu riska analīzi iepakojumam, uz kuru attiecas korekcijas pasākumi
- Aptur, konsultējas ar tirgus uzraudzības iestādi un nelaiž brīvā apgrozībā gadījumos, kad apstiprināta neatbilstība

Kopējā tirgus uzraudzības sistēma:

- Kā organizēt un izmeklēt (izraudzīšanās, pilnvaras, kopīgas darbības)
- Kādas procedūras jāievēro, ja tiek konstatētas problēmas
- Kā sadarboties ar muitu
- Uzņēmēju pienākumi pret izpildiestādēm

Tirgus uzraudzības iestādes
(Regulas (EK) III nodaļa
N°765/2008
aizstāta ar Regulu (ES)
2019/1020)

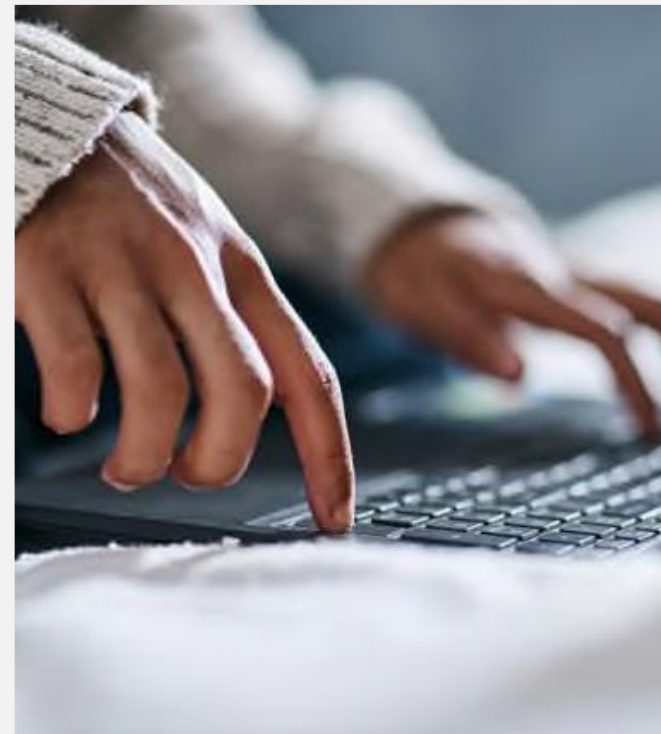
● Reģistrēšana un ziņošana

Komisijas īstenošanas akts (līdz **12.02.2026.**) nosaka saskaņotu reģistrācijas formātu, iepakojuma veidus un materiālus

Valsts izveido ražotāju reģistru līdz **12.08.2027.**

Pienākums ražotājiem vai pilnvarotajam pārstāvim **reģistrēties katrā dalībvalstī**

Tiešsaistes tirdzniecības vietas reģistrā pārbauda atbilstību RAS un var piedāvāt maksāt RAS apsaimniekošanas maksas

Atkritumu rašanās novēršana

Noteikti obligāti izlietotā
iepakojuma samazināšanas
mērķrādītāji uz vienu
iedzīvotāju:

salīdzinājumā ar 2018. gadu:

2030. g. – 5 % samazinājums

2035. g. – 10% samazinājums

2040. g. – 15% samazinājums

- **Dalībvalstu papildu pasākumi:** stimuli, kas saskaņoti ar atkritumu hierarhiju, RAS un atkritumu rašanās novēršanas plānu
- **Veicināt** dzeramā ūdens lietošanu, izmantojot ūdensapgādes sistēmas
- **Mērķu pārsniegšana:** dalībvalstis var ieviest stingrākus pasākumus, lai pārsniegtu minimālos mērķus

Iepakojuma atkritumu nodošanas un savākšanas sistēmas

Pārstrādes prasībām atbilstoša iepakojuma* sadedzināšana un apglabāšana poligonos ir aizliegta (48. pants)

*līdz 2028. gadam Komisijas deleģētais akts ar pārstrādei piemērota dizaina kritērijiem

Līdz 2029. gadam valstis nosaka savākšanas mērķus, kas atbilst pārstrādes un pārstrādāta satura mērķiem

Savākšanas shēmas aptver visu valsts teritoriju un visus izlietotā iepakojuma atkritumus

Depozīta sistēma dzērienu iepakojumam no 2029. gada

MĒRĶI

- obligāta depozīta sistēma dzērienu iepakojumam no plastmasas un metāla (nav iekļauts stiprais alkohols, piens un piena produkti)
- 2028. gadā dalīti savākt 90% plastmasas un metāla dzērienu iepakojuma

PRASĪBAS

- X pielikumā uzskaitītās minimālās prasības
- Latvija var saglabāt izveidoto depozīta sistēmu (prasības operatoram un komersantiem), ja tā darbojas efektīvi un nodrošina Regulā noteikto mērķu sasniegšanu

Otrreizējās pārstrādes mērķi

Salīdzinot ar Iepakojuma un izlietotā iepakojuma direktīvu 94/62/EK, **pārstrādes mērķi 2025. un 2030. gadam nav mainīti**

Dalībvalstis ar zināmiem nosacījumiem var **atlikt materiālu pārstrādes mērķus**, bet ne kopējos pārstrādes mērķus

Komisija līdz 12.02.2027. īstenošanas aktā noteiks aprēķinu, verifikāciju un ziņošanu datu formātu, kā arī metodoloģiju, lai aprēķinātu vieglo plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņu gadā

Atkārtota izmantošana un uzpilde no **2030. gada**

Noteikti mērķrādītāji attiecībā uz iepakojuma **atkārtotu lietošanu** vairākiem iepakojuma veidiem:

- no 10% (dzērienu iepakojums)
- līdz 40% (paletes)

- Galapārdošanas uzņēmumiem ar **tirdzniecības platību > 400 m² jācenšas 10% no šīs tirdzniecības platības atvēlēt pārtikas/nepārtikas produktu **uzpildes stacijām****

- 2 gadi no regulas stāšanās spēkā **HORECA sektora** izplatītāji, kas piedāvā karstus vai aukstus dzērienus un gatavus ēdienus **iepakojumos līdzņemšanai**, nodrošina sistēmu, kas patērētājiem ļauj **pašiem ņemt līdzī savu iepakojumu**, lai to uzpildītu

Noteiktu iepakojumu izmantošanas aizliegumi no **2030. gada**

Aizliegums laist
tirgū V pielikumā
uzskaitīto
iekpakojumu
formātus
norādītiem
izmantošanas
veidiem

V pielikums

- Vienreizlietojamais plastmasas grupas iepakojums
- Vienreizlietojamais plastmasas iepakojums svaigiem augļiem un dārzeņiem (līdz 1,5 kg)
- Vienreizlietojamais plastmasas iepakojums pārtikai un dzērieniem, ko patērē uz vietas HORECA sektorā
- Vienreizlietojamie plastmasas iepakojumi garšvielām, konserviem, mērcēm, kafijas krēmam, cukuram un garšvielām, ko patērē uz vietas HORECA sektorā
- Vienreizlietojamais iepakojums, kas paredzēts individuālam patēriņam izmitināšanas nozarē
- Ļoti viegli plastmasas iepirkumu maisiņi (atkāpe - higiēnas nolūks)

Papildus: noturīgs vieglo plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa samazinājums = gada patēriņš **nepārsniedz 40 maisiņus uz vienu iedzīvotāju** līdz 31.12.2025. (34. pants)

[4]

NĀKAMIE SOḲI

Nākamie soļi (1/2)

Regulas stājas spēkā **12.08.2026.** (izņemot pantus, kuriem noteikts cits spēkā stāšanās termiņš)

Līdz **12.08.2026.** jāatceļ valsts tiesību akti (Iepakojuma likums un MK noteikumi), ar kuriem īsteno Direktīvu 94/62, ciktāl regula ietver noteikumus, kas ir **pilnībā saskaņoti** un attiecībā uz kuriem **nav valsts elastīguma vai** izņēmumu (piemēram, definīcijas, saskaņotas ilgtspējības prasības)

Līdz **12.02.2027.** tiesību aktos paredzēt noteikumus par sodiem, ko piemēro par šīs regulas pārkāpumiem

● Nākamie soļi (2/2)

IESPĒJA PIEMĒROT IZNĒMUMUS/ATBRĪVOJUMUS:

- **Ilgspējības vai marķēšanas prasības**
- **Atkārtotas izmantošanas mērķi:** iespēja noteikt atbrīvojumu dažiem uzņēmējiem, atļaut veidot apvienības, noteikt augstākus mērķus
- **Ražotāju reģistrs:** papildu prasības attiecībā uz RAS
- **Kompostējams iepakojums**
- **Iepakojuma aizliegumi**
- **Iespēja atbrīvot no depozīta sistēmas**

Paziņojums saskaņā ar TRIS procedūru (Direktīva (ES) 2015/1535) **par nacionāliem tiesību aktu projektiem**

Klimata un enerģētikas
ministrija

VIENA VIDE – VIENS CEĻŠ!

www.kem.gov.lv

